

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

A NEW RESPNSUM OF MAIMONIDES
CONCERNING THE REPETITION OF
THE *SHMONEH ESREH*

BY ISRAEL FRIEDLAENDER, Jewish Theological
Seminary of America.

IN one of his responsa R. David Ibn Abī Zimra (died 1573) refers to two Arabic responsa of Maimonides dealing with the repetition of the *Shmoneh Esreh*, and quotes the concluding portions in Hebrew.¹ One of these responsa was published by Geiger in his *Melo Hofnaim*.² The other is found in a manuscript collection of Maimonides's responsa in the Bodleian.³ Among the manuscripts of the late Steinschneider, which together with his books are now in the possession of the Jewish Theological Seminary, Professor Alexander Marx found and kindly placed at my disposal a traced copy of this responsum which the indefatigable master had prepared after the Bodleian MS. and intended to publish as far back as 1852.⁴ The identity of this responsum with the second one quoted by Ibn Abī Zimra⁵ is evident from the literal correspondence of the Hebrew quotation with the respective portion of the original. While closely related in its subject-matter to the other responsum quoted by the same author and published by

¹ שו"ת רדב"ן, ed. Leghorn, no. 94. A summary of the same responsum of Maimonides, *ibid.*, no. 5. A third responsum of Maimonides on the same subject (= *Kobez*, ed. Lichtenstein, no. 145) is briefly referred to, *ibid.*, fol. 32 a, column a.

² Hebrew part, pp. 70 ff., edited from a copy of Joseph Derenbourg.

³ Catal. Neubauer, no. 814 b, 11, fol. 17 b.

⁴ Comp. Cat. Bodl., 1909, no. 123.

⁵ שו"ת, fol. 31 b, col. 1.

Geiger, it is yet different from it and offers many an interesting point.

In the following I shall first give a summary both of the anonymous question, which is extremely diffuse and written in very poor Arabic, and of Maimonides's reply which is characteristically lucid and concise. I shall then reproduce the Arabic text which is very faulty and, as the notes indicate, had to be corrected in a number of places. The Arabic text is accompanied by a Hebrew translation in which I have for the last few lines utilized Ibn Abī Zimra's quotation.

The questioner, who had once come into personal contact with Maimonides, complains about a recently introduced custom in his community, according to which the *Hazzan* recites the *Shmoneh Esreh* aloud no less than twice: the first time without the *Kedusha* and the priestly benediction, so as to enable the uneducated to recite the prayers after him, the second time with the *Kedusha* and the priestly benediction. This innovation had been introduced by one of the *Hazzanim*, and the common people liked it so well that from now on they insisted that all other readers should do likewise, although the latter found this double recitation with a loud voice very inconvenient.

A scholar who had arrived in their midst—from the reply we learn that he had come from a Christian country—suggested, instead, that the *Hazzan* should recite the *Shmoneh Esreh* but once, and this with a loud voice, thus dispensing altogether with the silent recitation. It was his opinion which he partly based on a Gaonic responsum, that the *Hazzan*, having once recited the *Shmoneh Esreh*, thought it be without the *Kedusha* and the priestly bene-

diction, was, according to law, not allowed to recite it a second time. This opinion was substantiated by some other, evidently native, scholars, one of whom referred to the fact that the silent recitation was unnecessary, for the reason that it had originally been introduced solely for the benefit of the penitent,⁶ while another scholar argued that the loud recitation which included the *Kedusha* was indispensable because, in his opinion, it was intended to enable the *Hazzan* to say his own prayers, but, having once recited the *Shmoneh Esreh*, although without the *Kedusha*, he thereby forfeited the right to repeat it, as no prayer, particularly the *Musaf*, can be recited a second time, unless its contents be changed.⁷ They consequently proposed, as the foreign scholar had done, the same arrangement of one loud recitation, including the *Kedusha* and the priestly benediction, and the abolition of the silent recitation altogether.

As a matter of fact, one of the *Hazzanim* had followed this custom on certain occasions, particularly on Saturdays and holidays, when the service was unduly prolonged, or in the case of the *Minḥah* service at dusk when the time was short.⁸ But the common people complained about it because they preferred to have two loud recitations. The learned, on the other hand, were equally dissatisfied because the loud recitation of the *Hazzan* interfered with their private devotion for which the silent recitation afforded the only opportunity.

The writer had once personally heard Maimonides's opinion on this subject but he no more remembered exactly what that opinion was.

⁶ Who wish to pray for forgiveness without being overheard, comp. b. *Soṭah* 32 b.

⁷ Comp. b. *Berakot* 21 a and *Yad, Hilkot Tefillah*, I, 9.

⁸ Comp. Maimonides's responsum *Melo Hofnaim*, p. 74, l. 7 from below.

In his reply, Maimonides, true to his systematic trend of mind, begins by stating the law. The Talmud requires a double recitation of the *Shmoneh Esreh*, the first silent recitation on the part of the whole congregation so that all who can read, including the *Hazzan* himself, can fulfil their duty, and the second loud recitation by the *Hazzan* to enable those who cannot read to recite the prayers after him. The divergent opinion of Rabban Gamaliel, who assigns a different motive to the institution of the silent recitation,⁹ does not touch this particular principle, according to which every one who can read is obliged to recite his prayers for himself.¹⁰

As for the recent custom of a double loud recitation, it is not only a waste of time but also in contradiction with the Talmud which regards the practice of raising one's voice in private devotion as a sign of ignorance.¹¹

Regarding the opinion of the foreign scholar who suggested the abolition of the silent recitation, Maimonides informs the questioner that he had seen what that scholar—who, by the way, came from a Christian country¹²—had written to R. Nissim and R. Shemariah and, while he agreed fully with his opinion, he by no means approved of his argumentation. For the proofs cited by this scholar to the effect that the silent recitation is altogether inadmissible are extremely weak and untenable.

Yet, while required by law, the silent recitation ought nevertheless to be abolished on entirely different grounds.

⁹ b. Rosh hashanah 34 b. According to R. Gamaliel the silent recitation is intended to enable the reader to prepare himself for the loud recitation. See the discussion of R. Gamaliel's opinion in the other responsum of Maimonides, *Melo Hofnaim*, pp. 70 ff.

¹⁰ Comp. *Yad, Hilkot Tefillah*, VIII, 9.

¹¹ Comp. b. Berakot 24 b ; comp. *Yad, loc.cit.*, V, 9.

¹² מִן אֱלִבְלָאֵד (בלאד) אֱלִרֹם. Rome might mean Byzantium, although it is often used in the larger sense of Christian.

For experience has shown—and here Maimonides substantially repeats what we know from the responsum published by Geiger—that those who can read, having, during the silent recitation, read their prayers for themselves and thus, according to the law, fulfilled their duty, become during the loud recitation extremely restless, talk to one another and behave altogether indecorously. Those, again, who cannot read, inferring from the attitude of the educated, that the loud recitation is of no importance, behave likewise and even leave the synagogue, so that the very purpose for which the loud recitation was instituted, i. e. to enable the uneducated to repeat the prayers after the *Hazzan*, is defeated. Hence the abolition of the silent recitation has become a necessity. There being only one recitation—that of the *Hazzan* with a loud voice—the educated will during that time say their prayers silently, while the uneducated will listen attentively and the whole service will be orderly and impressive.¹³ This arrangement will not only be a saving of time but will also remove the *Hillul Hashem* which consists in the fact that the non-Jews—Maimonides has particularly in mind the Mohammedans whose services are characterized by almost military order and precision—make fun of the Jews who spit, hawk, and talk during their prayers. The abolition of the silent recitation is, therefore, imperatively demanded by the particular conditions of the times.¹⁴

¹³ Ibn Abi Zimra in his summary of this responsum (שו"ת רב"ז, no. 5) similarly interprets Maimonides's attitude מכל מקום בארצות הישמעאלים שמקפירין הרבה שלא להפסיק ולא לרוק ולא לדבר בתוך תפלתם.

¹⁴ In his other responsum, *Melo Hofnaim*, p. 74, l. 18, Maimonides speaks more pointedly of 'these times and these places'.—I should like to observe in passing that in the above responsum the verb כתב and the noun כתבה, which occur a number of times (pp. 72, ll. 14, 21, 25; 74, l. 4; 76, ll. 5, 9), are to be read רתב and רתבה.

HEBREW TRANSLATION

י"א שאלה בדבר המנהג שהתחילו החונים לנהוג עתה
 והיא הסדרת התפלה (ר"ל) בזמן שיתפלל הצבור בלחש יסדיר להם החון את התפלה
 בשבתות וימים טובים מן ד' שפתי
 תפתח עד יהיו לרצון בלא קדושה
 וברכת כהנים רק על דרך ההקראה (ר"ל)
 שיקריאם הלחש, ואח"כ יסדיר התפלה
 מן ברוך אתה כמו שרגיל השליח צבור בצבור ויאמר בה קדושה וברכת
 כהנים. וזה המנהג שיקריא החון את הלחש
 מן ד' שפתי עד סופו הוא מנהג שנתחדש
 מקרוב, הנהיג אותו אחד החונים
 ומצא חן בעיני ההמון והתחילו לדרוש זה
 מיד כל חון וזה יקשה על החון
 (ר"ל) שמטריחים אותו בעת הלחש שיתפלל בקול רם
 כמו שיחזור ויתפלל שנית בקדושה. וכשבא תלמיד
 חכם אחד הציע שתחת היותו מסדיר התפלה
 בלא קדושה ואח"כ חוזר ומסדיר שנית בקדושה
 יסדיר (החון) פעם אחת בקדושה ותהיה
 ההסדרה הזאת תפלתו ויוציא בה את מי שאינו בקי ולא
 יטריחו אותו שתי פעמים. אח"כ אמר ג"כ שמי שעשה
 ההסדרה הזאת בלא קדושה והקריא את הקהל
 איננו רשאי לחזור להסדיר בקדושה. חכר בתוך
 דבריו שיש בזה תשובה לגאון
 ותלמידי חכמים אחדים נתנו חזוק לזה באמרם שהתפלה
 אמנם נתקנה בלחש מפני תקנת השבים ואמר אחר

¹⁵ Composite Hebrew words are regarded as defined, without the definite article. Comp. a similar example in my *Selections from the Arabic Writings of Maimonides*, p. 41, note c.

¹⁶ Read צותה.

ARABIC TEXT

י"א מסאלה פי הדא אלמאר אלדי צארו אליום ימתתלוה אלחונים
והו אסדאר אלצלאה וקת אן יצלי אלציבור אללחש יסדר להם אלחון אלצלאה
פי אלשבתות וימים טובים מן יי שפתי
תפתח אלי יהיו לרצון בגיר קדושה
ולא ברכת כהנים בל עלי סביל אלחלקין באנה
ילקנהם אללחש ובעד דלך ירגע יסדר אלצלאה
מן ברוך אתה כמא אלעאדה לשליח ציבור¹⁵ פי אלציבור ויקול פיהא אלקדושה וברכת
כהנים והדא אלמנהג אלדי ילקן אלחון אללחש
מן יי שפתי אלי אלמבר אנמא הו אמר הארת
מן קריב כאן קד אמתתלה בעץ אלחונים
פחסן ענד אלגמהור פצארו ימלבו בה
כל חון פצאר דלך יתקל עלי אלחון
אן יתכלף ענד אללחש אן יצלי באעלאן צותהם¹⁶
* ירגע כמא הו יעיד¹⁷ אלצלאה באלקדושה פלמא חצר בעץ תלמידי
חכמי אשאר באן יכון בדל מא יסדר אלצלאה
בגיר קדושה תם ירגע יסדר תאניא בקדושה
יסדר דפעה ואחדה באלקדושה פיכון
דלך אלמסדאר הו תפלתו ויוציא בה מי שאינו בקי ולא
יתכלף מרתין תם אנה איצא קאל אן אלדי יפעל
דלך אלמסדאר¹⁸ בגיר קדושה וילקן אלגמאעה
לא יגוז לה ירגע יסדר באלקדושה. ודכר פי
בעץ כלאמה אן פי דלך תשובה לגאון
ובעץ תלמידי חכמי אסנר דלך בקולתם¹⁹ אן אלתפלה
אנמא געלת בלחש מפני תקנת השבים ובעץ קאל

¹⁷ The text is no doubt corrupt. Read perhaps הו ירגע יעיד.

¹⁸ Read אלמסדאר = אלמסדאר.

¹⁹ The suffix shows that בעץ is plural.

HEBREW TRANSLATION

שואת ההסדרה בקדושה היא לתפלתו
של שליח צבור ובה יוציא את מי שאינו בקי
ואם סמך על ההסדרה הראשונה שהקריא
(בה) את הצבור בלא קדושה שכבר יצא בה ידי חובתו
(אז) אסור לו לחזור ולהסדיר בקדושה שנית מפני
שאו תהיה התפלה שתים שאיננה מותרת אלא אם חדש
בה דבר וביחוד תפלת מוסף שאסור להתפלל אותה
שתי פעמים. והיותר נכון הוא שיסדיר בקדושה פעם אחת
ויוציא עצמו ומי שאינו בקי בשעה אחת, זהו הראוי
לעשות. וכבר סמך אחד החונים על זה שיסדיר כל
תפלה, שירצה ההמון שיסדירה, פעם אחת
בקדושה ולא יעשה זאת אלא בשעת הדחק
או לפרקים בכל שבתות או ימים טובים
כשתארך הישיבה בבית הכנסת עד שעה מאוחרת ביום
או זמן בין השמשות והיה זה רע בעיני קצת ההמון
מפני שלא ירצו אלא זה המנהג שנתחדש והוא
שיסדיר ההקראה בלא קדושה ואח"כ יחזור
ויתפלל שנית בקדושה, ועל האנשים הבקיאים
תכבד הסדרת הלחש ע"י החזן
העושה אותה בלא קדושה מפני שהם רוצים להתפלל
לחש לעצמם וכשמגביה החזן את קולו בזאת
ההסדרה כדי להקריא (את הקהל) ימעו ותטרף
דעתם ותשתבש תפלתם וכוה יארע להם גם כן
כשיסדיר פעם אחת בקדושה ואינם יכולים להתפלל בלחש
אלא כשיתפללו עמו מלה במלה ויענו קדושה

²⁰ מרתין Read.

²¹ בל אלמן is struck out. Instead of בל אלמן, read באלמן = بالآن.

²² MS. suggests rather אלמבת, but the מ is not quite certain. The context demands אללב = اللبث.

ARABIC TEXT

אן הדא אלאצדאר באלקדושה הו לתפלתו
 של שליח ציבור ובה יוציא את מי שאינו בקי
 ואן עול עלי אלאצדאר אלאול אלדי ילקן
 אלציבור בניר קדושה אנה קצא בה אלפרץ
 חרם עליה אן ירגע יעיד באסדאר קדושה אד
 תכון תפלה שתים אלדי לא תגזו אלא אם חדש
 בה דבר ובאלכאן תפלת מוסף אלדי לא יגזו תצלא
 כרתין²⁰ ואלאצלא אן יצדר באלקדושה דפעה ואחרה
 ויוציא עצמו ומי שאינו בקי בל²¹ אלאן הדא אלואנב
 אן יעמל פאעתמד בעץ אלחזנים עלי דלך אן יסדר כל
 צלאה יריווא אלגמהור אצדארהא דפעה ואחרה
 באלקדושה ולא יפעל דלך אלא פי וקת דוחק
 או לפרקים פי כל שבת או ימים טובים
 אדא טאל אללבת²² פי אלכנים לוקת כביר פי אלנהאר
 או וקת חפו פשק דלך עלי בעץ אלגמהור
 אד לא יריוו אלא דלך אלמנהג אלמחדת והו
 אן יצדר תלקין בניר קדושה תם ירגע
 יעיד אלצלאה באלקדושה ואלאשכאן אלבקיאים
 יצעב עליהם אצדאר אלחזן אללחש
 אלדי יפעלה בניר קדושה אד יריוון הם יצלון
 לחש לאנפסהם פבאעלאן אלחזן ברלך
 אלאצדאר אלתלקין²³ יתגלטו ותכתלט
 אדהאנהם ותתשוש צלאתהם וכדלך איצא יגילהם²⁴
 אדא אצדר דפעה ואחרה בקדושה לא יטיקו הם יצלו בלחש
 אלא אן צלאו²⁵ מפה²⁶ כלמה בכלמה ויסתניבו אלקדושה

²⁰ Read probably לתלקין = لتلقين.²⁴ Read יני להם.²⁵ Read צלאו.²⁶ Read מעה.

HEBREW TRANSLATION

ביחד עם מי שאינו בקי ואינם חולקים (?) על שליה צבור
 בזה, אם זה מותר להם לעשות שיהיו הם אומרים
 בלחש כל מה שיאמר הש"צ בתפלה כל
 מלה (ומלה) מדבריו ולא תשתבש תפלתם.
 ואחרים אמרו שזהו מנהג פשוט שיתפלל בלחש
 ואח"כ יסדיר בקדושה ומה שתלוי
 בלחש הוא שיקריא את הבקי בלבד ואמנם
 יזכיר אותו במקום ששנה פעמים מספר
 ומי שאינו בקי סומך על ההסדרה השנית. ויש
 מי שחושב שהראוי הוא שתהיה רק הסדרה אחת בקדושה
 ומי שהוא בקי מן הצבור יאמר
 עמו בלחש מלה במלה ומי שאינו בקי
 יענה אמן ויצא ידי חובתו על כל
 ברכה וברכה, וכבר שמע עברו ממנו
 בזה הענין איזה דבר מ(זמן) שלמד אצלו
 ועמד לפניו אבל זכרונו איננו מדויק, בחסדו
 ייטיב נא להודיעו את דעתו ואיזה הוא הראוי.
 זה או המנהג הפשוט שיתפלל בלחש
 ואח"כ יסדיר בקדושה ואם המנהג
 שנתחדש שיקריא החזן את הלחש ואח"כ יחזור
 ויסדיר התפלה בקדושה מותר או לא. תורנו
 תורתה הקדושה כפי חכמתה המופלאה ושכרה כפול מן השמים
 התשובה הראוי שצריך לסמוך עליו הוא
 מא שתקנו החכמים ז"ל והוא שיתפללו הכל
 בלחש ויצא ידי חובתו כל מי שהתפלל אין הבדל בין
 הש"צ או זולתו מן הקהל ואח"כ

²⁷ The text is rather obscure. Perhaps it is faulty spelling for יכלפו = יכלפו : they do not trouble the reader (with the repetition of the prayer).

ARABIC TEXT

מע מי שאינו בקי ולא יבאלפו²⁷ שליח ציבור
 פי דלך הל דלך סאיג להם אן יפעלוה פכונו הם יקולו
 בלחש כל מא יקול שליח ציבור פי צלאה פי כל
 כלמה מן כלאמה *אלא ותתשוש²⁸ צלאתהם
 וקום אכר קאלו אן הדא מנהג פשוט אן יצלי בלחש
 ובעד דלך יסדר בקדושה והדא אלדי יעלק
 פי אללחש אנמא הו אלדי ילקן מן יערף פקט ולכנה
 ידכרהמא²⁹ סהא עדה³⁰
 ואלאעתמאד עלי אלאצדאר אלחאני למי שאינו בקי ותם
 מן ראי אלואגב באן אנמא יכון אצדאר ואחד באלקדושה
 ואלציבור אלדי יכון בקי מנהם יקול
 בלחש מעה כלמה בכלמה ומי שאינו בקי
 יסתגיב אמן ויוציא ידי חובתו עלי כל
 ברכה וברכה וקר כאן ממלוכהא סמע מנהא
 פי הדא אלמעני שי ומן מטאלעתה אמאמהא
 ומתולה בין ידיהא ולא יחק דכרה בפצלהא
 תנעם בתעלימהמא³¹ ענדהא ואימא הו אלואגב
 הדא או אלמנהג אלפשוט אלדי יצלי לחש
 ובעד דלך אצדאר³² באלקדושה והל אלמנהג
 אלדי אחרת אן ילקן אלחזן אללחש ובעד דלך ירנע
 יצדר אלצלאה באלקדושה סאיג אם לא תורינו
 תורתה הקדושה כפי חכמתה המופלאה ושכרה כפול מן השמים

אלואגב אלואגב אלדי ינבני אעתמאדה הו
 מא רתבת אלחכמים ז"ל והו אן יצלי אלכל
 בלחש ויצא ידי חובתו כל מן צלא לא * בין פרק³³
 שליח ציבור או גירה מן אלגמאעה ובעד דלך

²⁸ Read probably ולא תתשוש.²⁹ Read מא.³⁰ = عده.³¹ Read בתעלימה מא.³² Read יצדר?³³ Read בין פרק.

HEBREW TRANSLATION

יחזור הש"צ ויתפלל בקול רם בקדושה כדי
 להוציא את מי שאינו בקי. זוהי דעת
 החכמים והיא ההלכה ולא יחלוק רבן גמליאל
 בזאת התקנה שכך התקינו אותה וכך
 הוא ראוי לעשות אבל רבן גמליאל חולק
 בדבר אחר והוא שהוא חושב ששורש תקנת תפלת
 לחש הוא כדי לסדר ש"צ תפלתו בלבד
 ובעת שהוא מנביח קולו בתפלה בתפלתו אשר³⁵
 יצא בה ידי חובתו הוא וכל מי שרוצה
 לסמוך על תפלתו בין בקי בין שאינו בקי
 ואינה הלכה פי שאר ימות השנה רק כל
 בקי אינו יוצא ידי חובתו אלא בתפלת עצמו.
 אבל זה המנהג אשר זכרת מהסדרת
 התפלה שתי פעמים בקול רם הוא אבוד זמן
 לחוד לרברי הכל ובלבול גדול לכל מי שהוא
 בקי ויהיה הוא משמיע קולו בתפלתו וזהו מעשה
 שטות בלא ספק אבל רבים יתפללו פעם אחת בקדושה
 בלבד והוא היותר טוב והיותר נאות. ומה ששמעתם
 מאחד החכמים מארצות אדום שכך הוא ראוי בהכרח
 ר"ל שיתפלל הש"צ פעם אחת בקול רם
 וקדושה ושלא יהיה שם לחש כלל אני אומר
 בזה הלכתא כותיה ולאו מטעמיה מפני
 שראיתי דבריו ביד ר' נסים ז"ל שמריה
 שמרם צורם והם כלם דברים שיש בהם שגיאות רבות
 ומתנגדים להעיון שהוא חושב שאיננו מותר שתהיה
 שם תפלה בלחש כלל והביא ראיות חלושות
 ומשובשות מאוד ולכן הנני אומר שכך ראוי⁴⁰ בזמננו

³⁴ Read אן.³⁵ See the Arabic text.³⁶ Here seems to be a lacuna. יצא begins the apodosis.³⁷ Read קולו.³⁸ Read פקט.³⁹ Read בלאד.

ARABIC TEXT

ירגע שליח ציבור ויצלי באעלאן בקדושה כדי
 להוציא את מי שאינו בקי והדא הוא מדהב
 אלחכמים והו אלהלכה ולא יכאלף רבן גמליאל פי הדה אלתבה אנהא הכדא רתבת והכדא
 ואנב אן יפעל ואנמא יכאלף רבן גמליאל פי
 שי אכר והו אנה יעתקד מן³⁴ אצל תרתיב צלאה
 אללחש כדי לסדר שליח ציבור תפלתו לא גיר
 ואנה ענד מא יעלן באלצלאה פי צלאתה אלתי³⁶
 יצא בה ידי חובתו הו וכל מן אראד אן
 יעתמד עלי צלאתה בין בקי בין שאינו בקי
 ואינה הלכה פי שאר ימות השנה כל כל
 בקי אינו יוצא ידי חובתו אלא בתפלת עצמו
 ואמא הדא אלמנהג אלדי דכרת מן אצדאר
 אלצלאה שתי פעמים באעלאן פהו במי
 מחץ לדברי הכל ותשויש עטים עלי כל מן הו
 בקי ויציר הוא משמיע ולו³⁷ בתפלתו והו פעל
 גהל בלא שך ואמא כתיר יצלי מרה ואחדה בקדושה
 פקי³⁸ פהו אלאגוד ואלאחסן ואלדי סמעתם
 ען בעץ עלמא אלבלאד³⁹ אלרום אנה הכדא יגב צרורה
 יעני אן יצלי שליח ציבור מרה ואחדה באעלאן
 וקדושה ולם יכון תם לחש בונה פאני אקול
 פי דלך הלכתא כותיה ולאו מטעמיה לאני
 ראית כלאמה ביד ר נסים ור שמריה
 ש"צ והו כלה כלאם פיה זלל כתיר
 ינקץ נטר באנה יטן אנה לא יגו אן תכון
 תם צלאה בלחש נמלה ונאב דלאיל צעיפה
 מכתלה גרא ולכני אקול אנה כדלך יסתחב פי זמאנא
 מן אגל עלה אבינהא תלך אן ענד מא יצלי שליח ציבור

⁴⁰ Beginning with this word I have followed Ibn Abī Zimra's translation, except for a few slight alterations.

HEBREW TRANSLATION

* מפני סבה שאבארה והיא שכשיחזור ⁴¹ ש"צ
להתפלל בקול רם כל מי שהתפלל ויצא ידי חובתו
יהפוך פניו לספר עם חברו או לשיחה בטלה ויחזור
פניו מהמזרח וירוק ויסיר כיוו וניעו וכשיראה זה ⁴⁸
חבירו שאינו בקי יעשה גם הוא כן בלי ספק ויחשוב שזה
שאומר ש"צ אין לסמוך עליו ואם כן יצא ⁴⁴
כל מי שאינו בקי והוא לא יצא ידי חובתו ותתבטל
הכונה אשר בעבורה חזר ש"צ התפלה שהוא
להוציא את שאינו בקי ואמנם כשלא יתפללו הקהל
בלחש כלל אלא יתפללו הכל אחר ש"צ תפלה
אחת בקדושה כל מי שיודע להתפלל יתפלל עמו
בלחש והבלתי בקיאים ישמעו ויכרעו כולם עם ש"צ
ופני כל העם אל ההיכל בכונה ויצאו כולם
ידי חובתם ויהיה הדבר הולך על נכון
וישר * ותמנע אריכות החזרה ⁴⁸ ויוסר
חלול השם שנתפשט בין הנכרים שהיהודים
רוקקים וכחים ומספרים בתוך תפלתם
שהרי הם רואים זה תמיד ⁴⁹ זה
היותר נכון ⁵⁰ אצלי באלו הזמנים מצד הסבות
שזכרתי וכתב משה

⁴¹ Ibn Abī Zimra has instead לפי רם לקול ואח"כ בקול רם לפי שכשיחזור, summing up the matter under discussion.

⁴² Read לחדיית = لحدیث.

⁴³ I. A. Z. אותו.

⁴⁴ I. A. Z. adds מבית הכנסת.

⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ Manuscript has ירד which perhaps suggests that it is a Hebrew word: ירד, *scil.* לפני התבה.

ARABIC TEXT

באעלאן ינקלב כל מן צלי ויצא ידי חובתו
 אמא אלהדית⁴⁶ או להריאן ויקלב
 ונהה מן אלקבלה ויבוק וימכט פאדא ראי דלך
 אלשבך אלדי אינו בקי יפעל הו איצא כדלך בלא שך ויטן אן הדא
 אלדי יקולה שליח ציבור לא יעתמד עליה ויכרן
 כל מן הו גיר בקי והוא לא יצא ידי חובתו ויבטל
 אלקצד אלדי מן אגלה ירד⁴⁷ שליח ציבור אלדי הוא⁴⁸
 להוציא את שאינו בקי פאדא כאן אלנאס לא יצלוא
 לחש בונה בל יצלי אלכל אחר שליח ציבור צלאה
 ואחרה בקדושה כל עארף יצלי מעה
 בלחש וכל גיר עארף יסמע וירכע אלכל מעה
 והעם⁴⁹ מסתקבלון אלקבלה בכוונה פיכנו אלכל
 קד יצאו ידי חובתן ויגרי אללאמר עלי נטאם
 ואסתקאמה וידחב טול אלתכראר וירתפע
 חלול השם אלדי חצל ענד אלגוים באן אליהוד
 יבוקוא וימכטוא ויתחדתוא פי טי צלאתהם
 לאן אללאמר כדא ישאהדונה והכדא הו
 אלאלוי ענדי פי הדא אללאומנה מן אללאסבאב אלתי דכרנאהא וכת מש ז"ל⁵¹

⁴⁶ Read הו.

⁴⁷ Probably to be read והם, although Ibn Abi Zimra seems to have had a similar reading.

⁴⁸ I. A. Z. somewhat freely וימנע טורח האריכות.

⁴⁹ I. A. Z. adds ומעידים עליו which is a double translation of ישאהדונה.

⁵⁰ I. A. Z. adds וראוי.

⁵¹ Omit ז"ל which was added by the copyist.